

Valberedningen (artikel av Christer Pallin, chefsjurist Riksidrottsförbundet)

Valberedningen har, vilket namnet utvisar, till uppgift är att bereda de val som ska hållas vid årsmötet. Föreningens medlemmar väljer de personer som är bäst lämpade för olika uppdrag, och valberedningens uppgift är att underlätta detta val genom att framlägga förslag på personer som man tror kommer att få medlemsmajoritetens gehör. Det är således inte vad valberedningens ledamöter själva tycker som är det viktiga utan valberedningen ska försöka ta fram förslag som majoriteten av medlemmarna ställer sig bakom.

Valberedningens arbete bör kontinuerligt pågå mellan årsmötena. Genast efter avslutat årsmöte kan det därför vara lämpligt att den valda valberedningen (se nedan om hur valberedning väljs) träffas och lägger upp en plan för arbetet inför kommande årsmöte. Valberedningen bör ha en allsidig sammansättning för att på ett meningsfullt sätt kunna tillvarata de olika intressen som finns bland föreningens medlemmar. Självfallet ska det finnas både kvinnor och män, och en åldersfördelning som väl svarar mot den som finns bland medlemmarna. Inte minst av denna anledning kan det vara bra att valberedningen inte består av för få ledamöter, men också för att valberedningen ska kunna uppfylla sitt uppdrag att bereda valen finns skäl att ett tillräckligt stort antal ledamöter väljs. I mycket små föreningar kan en valberedning bestå av minst tre personer, men minst fem personer eller fler kan vara att rekommendera i normalfallet. Beroende på vad stadgarna anger kan antingen årsmötet eller valberedningen själv inom sig utse valberedningens ordförande. Därutöver bör även en vice ordförande utses.

Valberedningen är i mångt och mycket föreningens viktigaste rekryteringsorgan. Den bör också av denna anledning noga följa arbetet inom föreningens olika organ för att se om t.ex förstärkningar bör göras inom olika kompetensområden m.m. Arbetet mellan årsmötena består framför allt av att hålla sig underrättad om styrelsens arbete, men även revisorernas och eventuellt andra föreningsorgans arbete. Valberedningens ledamöter har ingen rätt att få närvara vid styrelsens sammanträden, men i många föreningar beslutar styrelsen att valberedning får möjlighet att närvara med en representant. Ofta sker detta genom att valberedningens ledamöter en och en efter ett rullande schema får närvarade som observatör. Att valberedningen följer arbetet genom att ta del av protokoll och övriga handlingar är självklart. Inom sig är det lämpligt att valberedningen gör en arbetsfördelning på sådant sätt att ledamöterna får kontaktansvar med olika grupper av medlemmar och med dessa stämmer av hur de ser på arbetet i föreningen.

I god tid (anges i stadgarna) före årsmötet ska valberedningen formellt tillfråga dem vars mandattid utgår vid årsmötet, om de önskar kandidera för ny period eller inte. Häfter informeras medlemmarna om vilka som avböjer omval respektive står till förfogande för ny period, samt uppmanas medlemmarna att till valberedningen inkomma med förslag på personer. En väl fungerande valberedning jobbar aktivt mot medlemmarna för att dessa ska

känna att det ytterst är deras ansvar att se till att föreningen får lämpliga företrädare. När valberedningen fått in förslag från medlemmarna kan det vara lämpligt att träffa tänkbara kandidater och intervjua dem om hur de ser på möjligheten att bli vald till förtroendeuppdrag i föreningen. Valberedningen är inte låst till de kandidater som föreslagits av medlemmarna utan kan själv rekrytera andra lämpliga personer. Skulle någon i valberedningen komma ifråga som kandidat, ska personen i fråga inte delta i fortsatt beredning av valen, utan bör begära sitt entledigande ur valberedningen.

Valberedningen ska i stadgeenlig tid delge medlemmarna sitt förslag på personer att väljas av årsmötet. I de flesta fall skickas valberedningens förslag ut med kallelsen till årsmötet, dvs ca tre veckor före årsmötet. I samband härmed kan det förekomma att valberedningen också informerar medlemmarna om vilka personer som i övrigt har föreslagits till valberedningen. Dessa personer är därmed inte nominerade, utan önskar man föreslå andra personer än de valberedningen föreslagit måste dessa nomineras vid årsmötet innan valen förrättas. Valberedningen har inget monopol på att lägga förslag, utan varje medlem kan själv vid årsmötet fritt nominera andra kandidater. Har valberedningen gjort ett bra jobb och förankrat sitt förslag bland medlemsmajoriteten torde dessa förslag, som ibland brukar beskrivas som försök till kupp på årsmötet, sällan vinna framgång.

Valberedningen, som är ett föreningsorgan valt av medlemmarna på årsmötet, är fristående från styrelsen. Av detta skäl kan det vara mindre lämpligt att styrelseledamöter även sitter i valberedningen. Normalt brukar det inte finnas en "valberedning" för valberedningen, utan när punkten val av valberedning kommer upp på årsmötet gäller fri nominering. Inget hindrar dock att ett årsmöte utser några personer som bereder valet av valberedning till nästa årsmöte.
